

Caii au fost de asemenea vânduți în Peninsula Balcanică. Într-un codice al dinastiei otomane, din timpul lui Mohamed al II-lea, printre mărfurile supuse vămii erau și *caii de Valahia (Eflah barghiri)*; ei aveau tariful vamal cel mai ridicat, 6 aspri, la 30 aprilie 1502¹.

S-au exportat și *blănuri* de animale sălbatice: la 1400, patriarhul Constantinopolului hotărâ în procesul dintre Andrei Argyropulos și Theodor Mamalis pentru un transport de blănuri de veverițe, evaluat la 587 de hiperperi. De reținut și data procesului, care arată că asemenea mărfuri erau trimise din Țara Românească spre Bizanț și în secolul al XIV-lea².

Peștele a fost unul dintre articolele marelui negoț, atât intern, cât și extern, rezervându-se acestui produs un aliniat anume în privilegiile vamale³.

Alte mărfuri la export au fost *vinul*, trecut și el în actele vămii de la Calafat⁴, și *ceara* care, în a doua jumătate a secolului al XVI-lea se trimitea în poveri, pe drumurile Peninsulei Balcanice, pînă la Raguza sau cu vasele pe Dunăre și pe mare pînă la Constanța și Varna, unde se transborda în nave mai mari, cu destinația Constantinopol și Italia (Ancona)⁵.

Dintre minerale, *sarea* a fost vîndută în mari cantități la sud de Dunăre.

De-a lungul secolelor XIV—XVI, Muntenia și Moldova au fost cei dintîi furnizori de sare ai Peninsulei Balcanice. Acest negoț, amintit de numeroase mărturii scrise⁶, a lăsat urme și în toponimie, «Drumul sării» fiind amintit în Țara Românească la 1541 și 1580⁷.

Nu se pot da cifre pentru exportul de sare în secolele XIV—XVI; el a crescut, judecînd după numărul ocnelor. În veacul al XIV-lea, se exploata Vel Ocna, (Ocele Mari), lingă Rîmnicul-Vilcea; în cel următor și Ocna Mică de lingă Tîrgoviște, iar mai tîrziu și cele de la Telega și Ghitioara⁸. Deschiderea unor noi saline trebuie pusă mai ales în legătură cu cererea pieței balcanice, deoarece Țara Românească nu putea exporta în alte direcții⁹, iar consumul intern sporea relativ încet de la o epocă la alta.

Recapitulînd deci, mărfurile destinate exportului, în secolele XIV—XVI, au fost aceleași ca și în feudalismul timpuriu: grîne, vite (oi, boi, vaci, cai), ceară și miere, pește, blănuri, sare. Deosebirea față de epoca precedentă, ca urmare a dezvoltării forțelor de producție internă și a constituirii statului Țării Românești, constă în creșterea exporturilor¹⁰ și în locul preponderent ocupat de forțele

¹ Mustafa A. Mehmet, *De certains aspects de la société ottomane à la lumière de la législation (Kanunname) du sultan Mahomet II (1451—1481)* în «*Studia et Acta Orientalia*», II, 1960, p. 155 și tariful vămii de la Calafat: *DIR*, XVI, B, 1, p. 14 (nr. 8). Vezi și celelalte confirmări, p. 180, nota 4 (cu excepția actului din 10 apr. 1547 unde caii nu sînt trecuți).

² P. S. Năsturel, *Contributions à l'histoire des relations roumaino-byzantines au XIV et XV siècles*, Iași, 1949, p. 148—150 (în manuscris).

³ *DIR*, XVI, B, 1, p. 14 (nr. 8). Pentru detalii asupra exportului de pește: Constantin C. Giurescu, *Istoria pescuitului și a pisciculturii în România*, vol. I, București, 1964, p. 246—256.

⁴ Vezi privilegiile de la p. 180, nota 4.

⁵ S. t. Pascu, *Petru Cercel și Țara Românească la sfîrșitul secolului XVI*, Sibiu, 1944, p. 180, Cf. L. Lehr, *op. cit.*, p. 257.

⁶ Pentru analiza tuturor mărturiilor din secolele XIV—XVI: Dinu C. Giurescu, *Date despre exportul de sare din țările românești în Peninsula Balcanică în epoca feudală*, în «*Revue des Études Sud-Est européennes*», nr. 3—4/1963 (în limba rusă).

⁷ Acte din 10 februarie 1541 (*DIR*, XVI, B, 2, p. 275; cf. și XVI, B, 4, p. 149—151) și din 20 mai 1581 (*DIR*, XVI, B, 4, p. 475—476).

⁸ A. Ilieș, *op. cit.*, p. 157—159.

⁹ Moldova și Transilvania aveau exploatare proprii, de bună calitate.

¹⁰ Informațiile tot mai numeroase reproduse mai înainte arată, chiar și în lipsa unor cifre intensificarea exporturilor, în comparație cu secolele X—XIII.